

סד באר הגולה

הלכות בציעת הפת סימן קסו

ג ספר ארזות מייס
ס ברכות נ"א ע טור
וספ"ג וקב"ס פסק
ד מהלכות ברכות
לפי נסחאות שלטו
ס ברכות מ"ז צ שם
מ"ב

בכר יצאו כלם באכילת הבצוע, כי אין צריכים כלם לאכל מן פרוסת הבצוע, רק שעושים בן לחבוב מצוה (רוקח ואורחותיו): ז יראובן שהיה נוטל ידיו לאכילה, ויעקב היה מקבר 'המוציא' ונתפנן (מד) להוציא השומעים, (מה) ואתרפך נגב ראיובן ידיו (מו) וברך 'על נטילת ידים', לא הוי הפסק, ויוצא בברכת יעקב ויאניו צריך לחזור ולברך ברכת 'המוציא': ח שפכה וזבל ולא ברך 'המוציא', אם נזכר בתוך הסעודה (מו) מקבר, ואם לא נזכר עד שגמר סעודתו (מה) אינו (יג) מקבר: ט אם הוא מספק אם ברך 'המוציא' אם לאו, (מט) אינו חוזר ומקבר: י אם (ג) במקום ברכת 'המוציא' (נא) ברך 'שהכל נהיה בברכו', או שאמר *ברוך רחמנא (יג) [ג] מלקא מארה (נג) *דהאי פתא, (נג) יצא: יא אם היו

שערי תשובה

קצת פוסקים בענין אמן אחר ברכת ק"ש, וצריך לברך פעם אחת והוי ברכות הראשונה לבטלה, ולכן אין להפסיק בענין אמן: וכן בברכת המוציא (כל אחר כפרו לפניו, אין לענות אמן אחר ברכת חברו עד שיטעם אחר ברכותו, ע"ש: [ג] מלקא מארה, עבה"ט. ועין ב"ח סימן קסח דמשמע דאם ברך במ"מ על הפת לא יצא, וכן כתוב בבית יהודה סימן מא, וכתב בבר"י שעת הכ"ז נה"טו ונא"ר בשם הר"י שהיה יוצא, וכ"כ באבן עזר וסימן קסח לרצת הב"י, והב"י צדד לומר דאפשר שגם הב"ח מודה, וע"ש בשינוי ברכות ובסימן רו דגם הרמ"ע באר"י וז"ל כ"י, ויש פתח דאם ברך על הפת כה"א

באר היטב

(יג) מקבר, פתח ב"י: אם יכול לאכל יברך ויאכל מעט. וכתב המ"א: טוב לעשות בן, מאחר שהרשב"א כתב דלכרוב"ד צריך לברך אעפ"י שגמר סעודתו, ולכן טוב להוציא עצמו מפלגמא: (א) מלקא מארה. אפלו לא אמר 'פתא' נמי יצא, ב"י ב"ח. וז"ל מלקא דמלקא מרה, דמלקד לכו אינו מלכות, עין סימן קסח לרצת הב"י, והב"י צדד לומר דאפשר שגם הב"ח מודה, וע"ש בשינוי ברכות ובסימן רו דגם הרמ"ע באר"י וז"ל כ"י, ויש פתח דאם ברך על הפת כה"א

באר הלכה

המגן אברהם שפסקה בסימן ריג סעיף ב על דברי הרמ"א דסימן רטו, אכל אין החיוב משל על כל אחד מהשומעים, ובטעמיה אחר מהם סגי, או שיטעם הבצוע או אפלו אחד משאר המסבין, יכולים אחרת כל אחד לאכל מכפר אשר לפניו, ומביא ראיה לזה מהת"א דערוכין דאמרין שם: לטעמה ינוקא, אלא לאו דלאו דוקא כל השומעים מחייבים לטעם מכוס שברכו עליו, אלא בטעמיה אחר סגי, ואפלו לא טעם המכור בעצמו אלא אחר מן השומעים, סגי, כן הוא תנן דבריו למען שם [וכן משמע משאר ראשונים בסוגיא זו, ששל זה שקלו וטרו, עין חוספות ר"י שארלי"ו: וברבנו יונה]: אכל אין הכי נמי דאסור להפסיק לכל אחד מהשומעים קדם שאכל מכפר, ואם הפסיק אבד ברכתו. ודברים אלו יש להעמיס גם ברוקח המובא בבית יוסף למען בו, אלא שיש שם טעות סופר קטן, שבמקום 'והשיחור' צריך לומר 'והשיח', ורוצה לומר, שאתר שאכל המכור מכפרו אף שהשיח, מפל מקום נפקי כלם בברכתו ויכולו אחרת לאכל מכפרם, מה שאין בן אם השיח קדם שאכל אבד ברכתו והוא ברכתו לבטלה, וממילא גם אחרים לא יוכלו לאכל מכפרם על ספק זה, ונדלקמן בסימן ריג סעיף ב; וזהו שלא פירש הפרי"מג"ם שפירש שפירש זה לקבלי עלמא יוצאי, דליתא⁴², וכן יש לומר בכנות הריקאנטי סימן עד המובא באל"ה רבה, עין שם, ולפי זה גם הוא יכול לסביר כהבית יוסף. היוצא מדברינו, שמרוקח ואור ורוצ גופא גם"ס אין מקור לדברי הרמ"א, וקם דינא כהבית יוסף, וכמו שכתבו האחרונים: * במקום ברכת 'המוציא' וכו'. ואם ברך 'בורא מיני מזונות', דעת הרבה אחרונים יוצא דבריו⁴³, ואל"ה רבה בשם הר"י שהיה בסימן קסח פתח, דברכת 'בורא מיני מזונות' היא ברכת סוללת כמו 'שהכל'⁴⁴ יוצא על כל דבר⁴⁵, דכל מלי מין זון (חזון מפניו ומלח), וכן כתב הס"א דאם בכלל נח, עין שם בנשמת אדם: * בריך רחמנא וכו'. בט"ו לקמן סימן ריט הביא בשם שלמידי רבנו יונה דצריך לומר גם"ס 'אלהנא', ושאר פוסקים לא הביאו דבר זה להלכה, ומשמע דסבירא להו דבין ד'רחמנא' הוא במקום שם די בשם אחד, דהא פשיטא בין לרב ובין לר"י, אם יאמר 'ברוך ה' מלך העולם' וכו' בנדאי יצא, דהא חזירי שם ומלכות: ועין רשב"א פ"ק ה"א, ובידו שלמי שלפניו ליתא: * דהאי פתא. עין במשנה בירור, והוא מהנהות אשרי ושאר פוסקים שכתבו בלשון 'אפשר'. ועין

משנה ברורה

כמו שכתבתי בבאר הלכה, וצריך עיון לדינא⁴⁶: ז (מד) להוציא השומעים. וגם השומעים כונו לצאת בברכתו: (מה) ואתרפך נגב וכו'. הוא הדין (נג) כשכל הנטילה וברכת 'על נטילת ידים' היה אחרת, גם"ס יצא בדיעבד, דכל זה לא הוי הפסק, דהוי צורך סעודה, וכ"ז, ולא נקט לשון זה אלא להורות לנו דאם ברכת 'על נטילת ידים' היה בשעה שיעקב ברך 'המוציא' דלא יצא, דהרי (נג) צריך להבין ולשמע מה שאמר המכור ולא להפסיק בברכה אחרים, ואז שומע בעונה [עין לקמן סימן קכג סוף סעיף ו]. ובפנינו הרבים, הרבה נכשלין בזה בלי-שבת קדש כשהפעל-הפית מוציא בני-ביתו בקדוש: (מו) וברך 'על נטילת ידים' וכו'. ואף-על-גב דקומא לן שומע בעונה, וברך פסק המגן אברהם לעיל בסימן קנח סעיף יא, דאם קדם שברך 'על נטילת ידים' ברך 'המוציא' לא יוכל לברך עוד 'על נטילת ידים', שאני הקא דלא נגב ידיו (מד) קדם ברכת 'המוציא' ולא נגמר המצוה עדין, אכל אם כבר נגב גם"ס, לא יכול לברך עוד 'על נטילת ידים', כיון דכבר יצא בברכת 'המוציא': ח (מו) מקבר. על מה (מה) שאכל אחרת, דכי בשביל שאכל עד עתה בלי ברכה יחזר ויאכל בלי ברכה? [גמרא]: (מח) אינו מקבר. שברכת הנהנין הוא פשאר ברכת המוציא, שאין מקריבין עליהם אלא עובר לעשייתו ולא אחרת⁴⁸, אלא-אם"ס היא מצוה שאי אפשר לברך עליה עובר לעשייתו, כמו שכתבו בסימן קנח סעיף יא, עין שם. (מו) ומיהו, אם אפשר לו לאכל (מו) עוד מעט, טוב שיקבר 'המוציא' ויאכל: ט (מט) אינו חוזר ומקבר. כשיאכל עוד, דברכת 'המוציא' אינו אלא מדרבנן, וספקא לקלא. (ממ) ומשמע זה, אפלו אם ירצה להחמיר ולברך גם"ס אינו רשאי, משום ברכה שאינה צריכה⁴⁹. (מט) מיהו, אם נודמן לפניו במסבתו אחר שרוצה לאכל פת, נכון שיוציאו בברכת 'המוציא': י (ג) במקום ברכת 'המוציא' וכו'. הינו, אף דפת הוא דבר חשוב, אפלו הכי מהני בדיעבד אם ברך 'שהכל'⁴⁰, וכל-שכן על כל דבר, כדאיחא לקמן בסימן רו סעיף א: (נא) ברך 'שהכל נהיה בברכו'. הינו שאמר 'ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שהכל נהיה בברכו', או אף שלא הזכיר תחלה כלל, רק אמר 'ברוך רחמנא' וכו' לחוד, יצא, כיון שיש שם ומלכות: (ג) דמלת 'רחמנא' קאי במקום השם⁴¹ (שכן היו קורין אותו בכלל) ומלת 'מלקא' הוא מלכות: (נג) דהאי פתא. ואם אמר 'מלקא מארה דהאי' ולא הזכיר שם הפת כלל, אפשר דיצא, כיון שפחת מנחת לפניו. ועין באר הלכה: (נג) יצא. בדיעבד, אכל לתחלה אסור בשתיקה, דאף

שער היצוין

(מג) שערי תשובה בשם הברכ"י יוסף, וכן פתח גם"ס בספר דמשק א"ל יצוין: (נג) ומסתברא דאפלו אם יאמר שכנתי או בלבי לברכת המכור גם"ס לא יצא, כיון דמה שיוצא בשמייה הוא רק מפני שומע בעונה, וזה שכן דוקא כששומע, אכל אם אז דבר, לא צריך מהמכור בעצמו ברכת 'המוציא' כשהפסיק באמצע בברכה אחרים דלא יצא: (מז) ואם הנגיבה שלו היה אחר ברכת 'המוציא' קדם שברך 'על נטילת ידים', יש לעין דבר, דאפשר דהקא עדיף טפי, כיון דרצת 'המוציא' עדין לא היה נגוב, לא יוכל התקנה לגרע אותו מברכת 'על נטילת ידים', וצריך עיון: (מס) ונלחם חמדות ועוד אינה אחרונים פתחו דבנה יתמן עונתו על העבד, דכל זמן שלא גמר סעודתו מקרי עובר לעשייתו: (מו) מגן אברהם וכו', כדי לצאת גם דעת הרב"ד דסבירא לה דאפלו גמר סעודתו ואינו אוכל עוד כלל גם"ס צריך לברך ברכת 'המוציא' על העבד: (מז) ואפלו אם הוא שבע, רק שאינו קצ במינו (מסכת א"ר ע"ש): (ממ) הגרי"ו. ואף דרשאי להחמיר על עצמו שלא לאכל, כזה אינו נכנס לחשש אסור, מה שאין בן בזה: (מט) פשוט: (נ) אכל אם אמר 'רחמנא' מסבתא דלא יצא, שזה אינו שמו של הקב"ה, וכן מוכח בשלחן ערוך הגרי"ו:

(מג) שערי תשובה בשם הברכ"י יוסף, וכן פתח גם"ס בספר דמשק א"ל יצוין: (נג) ומסתברא דאפלו אם יאמר שכנתי או בלבי לברכת המכור גם"ס לא יצא, כיון דמה שיוצא בשמייה הוא רק מפני שומע בעונה, וזה שכן דוקא כששומע, אכל אם אז דבר, לא צריך מהמכור בעצמו ברכת 'המוציא' כשהפסיק באמצע בברכה אחרים דלא יצא: (מז) ואם הנגיבה שלו היה אחר ברכת 'המוציא' קדם שברך 'על נטילת ידים', יש לעין דבר, דאפשר דהקא עדיף טפי, כיון דרצת 'המוציא' עדין לא היה נגוב, לא יוכל התקנה לגרע אותו מברכת 'על נטילת ידים', וצריך עיון: (מס) ונלחם חמדות ועוד אינה אחרונים פתחו דבנה יתמן עונתו על העבד, דכל זמן שלא גמר סעודתו מקרי עובר לעשייתו: (מו) מגן אברהם וכו', כדי לצאת גם דעת הרב"ד דסבירא לה דאפלו גמר סעודתו ואינו אוכל עוד כלל גם"ס צריך לברך ברכת 'המוציא' על העבד: (מז) ואפלו אם הוא שבע, רק שאינו קצ במינו (מסכת א"ר ע"ש): (ממ) הגרי"ו. ואף דרשאי להחמיר על עצמו שלא לאכל, כזה אינו נכנס לחשש אסור, מה שאין בן בזה: (מט) פשוט: (נ) אכל אם אמר 'רחמנא' מסבתא דלא יצא, שזה אינו שמו של הקב"ה, וכן מוכח בשלחן ערוך הגרי"ו:



הלכות בציעת הפת סימן קסו

(נד) שנים * או רבים * אחד מקרב לקבלם. ודוקא (נה) הסבו שהוא דרך קבע (או בעל-הבית (נו) עם בני-ביתו, דהוי כהסבו) (נד), אבל אם היו יושבים * בלא הסבה, פיון שאינם נקבעים יחד, כל אחד מקרב לעצמו. ואם אמרו נאכל כאן או במקום פלוני, פיון שהכינו מקום לאכילתן (נו) הוי קבע ואפלו בלא הסבה. וזהו שאין אנו רגילים בהסבה, * ושיבה דיון בשלחן אחד, או בלא שלחן במפה אחת, הוי קביעות, ואפלו לבני חבורה בהסבה דידהו דמי. (נט) ולידיון אפלו קבעו מקום לאכילתן או יפעל הבית עם בני-ביתו, לא מהגי, * אלא-אם-כן ישובו (ס) בשלחן אחד או במפה אחת: * יב * אם היו רוכבים ואמרו (ז) נאכל, אף-על-פי שקל אחד אוכל מפכרו * שלא ירדו מהבהמות, מצטרפין, (סא) פיון שעמדו במקום אחד, אבל אם היו אוכלים (טו) (סב) והולכים, לא. (סג) ואם היו אוכלים בשדה מפזרים ומפזרים, אף-על-פי שאוכלים בלם בשעה אחת ומפכרו אחד, פיון (סד) שלא קבעו מקום ואוכלים מפזרים אינם מצטרפין: * יג * היכא דלא קבעו מקום דאמרינן שקל אחד מקרב לעצמו, (סה) * אם פיון

ק חוספות שם והוא"ש ורובו יונה והוא"ש ר בתי"א וסוף וילדות הטור פסיון קוד"ש רובו יונה שם ת וחקק

באר היטב

שלחן, מ"א: (טו) והולכים לא. פי' לא מהני אמירה. וצ"ע אם יושבים בעגלה א' ואמרו נאכל כאן ואוכלין יחד אם מצטרפין, ובספינה פשוט דקביעות גמור

סימן יוד, מ"א: (ז) נאכל. אע"ג לעיל כתב דלא מהני אמירה א"כ ישובו בשלחן א', הינו בבית אבל בשדה דליכא שלחן הוי קביעות באמירה בלא

באר הגולה

בבית יוסף דכתב, דכיון שהוא ספקא דרבנן, לענין פרשת 'המוציא' יצא בדיעבד. ולכאורה לפי מה שכתב הרמב"ם דבעינן שיוכיר על-פני-פנים מענין הברכה, והכא לא הוכיר פי' אם ברובו בעלמא, והיון מצינו ברכה פוה, ועל-כן לא העסקתי פי' אם לשון הראשונים בענין זה: * או רבים וכו'. וכל זה לענין פת, ולענין יין ושאר פרות נתבאר בסימן ריג, עין שם: * אחד מקרב לקבלם ואפלו אם המסבין ולידיון בעצמן לברו, מכל מקום הודו מצוה הוא שאחד יברך ויציא פלם, דברכי עם דהרת מליך⁽⁴⁷⁾ (מצדני"וס-טוב בפרק פיצו מקרינן סימן לג, ולשון פת גם הרמ"ן): * בלא הסבה, עין מגן-אברהם שהעמיק בשם שלטי-גבורים, דאם מקצתן מסבין, אחד מקרב לקבלם אף שאינן מסבין; ועין בפרי-מגדים שכתב, דלידיון ושיבה הוי בהסבה, הוא הדין בישבו מקצתן מהני. ולענין דעמי צריך עיין גדול על עקר דברי המגן-אברהם בשם השלטי-גבורים, שהרי מבאר לקמן בסימן קצג סעיף ב דאף השלישי צריך לקבע אתם בהסבה על-פני-פנים בגמור אכילה, ולידיון בישבה, וכמבאר בהדיא בדברי הרא"ש בפרק שלשה שאכלו, ומפנה נובע זה הדין, וירדע שיטת הרא"ש ושאר פוסקים, וכן סתם השלחן-צריך דמתניתין מרי בין בכרפת 'המוציא' ובין בכרפת-המזון וחד דינא הוא לתרונתו, וצריך עיין גדול: * ושיבה דידן. אבל עמידה לא מהני [חוספות בכרכות מ"ג דבור המתחיל הואיל, בסוף הדבור, ונעתיקו בבית-יוסף סימן רצו, וכן כתב הב"ח]. ושאני ההיא דסעיף יב דסוגי בעמידה, דשם הם יושבים על התמור: * אלא-אם-כן ישובו בשלחן אחד וכו'. עין במגן-אברהם סעיף קטן כו שהסביר טעם הדבר: דבכרית דאיכא שלחן ואין פלם אוכלים על שלחן אחד, מוכח דאין דעתם לקבע יחד ובטל מה שקבעו מקום מתחלה. והג"א בבאורו פתב, דאב שטפה מקום העתיק המחבר 'בשלחן אחד' וכו', ובאמת לא בעינן כלל שלחן אחד או מפה אחת היכא שקבעו מתחלה לאכל יחד, או בעל-הבית עם בני-ביתו, אלא כל שיושבין ואוכלין ביחד, דהניו שאינם מפזרים אחד מהן ואחד זהה, מצטרפים, וכמו בסעיף יב, וילא במגן-אברהם: * שלא ירדו מהבהמות. צריך לומר "ולא ירדו מהבהמות" [מאמר-מרדכי], וכן הוא לקמן בסימן קצג סעיף ג: * אם פיון המקרב להוציאם וכו'. הקשה הש"י, דמאי אשמעינן דוקא הכא, הא אפלו בדרך נמי צריך המקרב להוציאם והשומעים לצאת? ועין באליה רבא שפרין, דאפשר דקבעו, אף שצריכין בנהו לצאת, מכל מקום אין צריך לכוון להוציאם להוציאם, דמסתמא פנתו פו ביון שקבעו, ודמיא דשליט-צבור המתקע בשופר דלקמן סימן תקפ"ט⁽⁴⁸⁾, וכו' ותרצו גס'כו שארי אחרונים:

משנה ברורה

דברכות נאמרין בכל לשון⁽⁴⁶⁾, הינו היכא דלא שנה פלל מנפש הברכה, אבל היכא הא שנה מנפש (לא) שקבעו חז"ל בלשון-הקדש, ואפלו הכי יצא בדיעבד, פיון שעל-פני-פנים הזכיר שם ומלכות וענין הברכה. ולפי מה שפסק המחבר לקמן בסימן יוד, מרי' כאן דאמר "מלכא דעלמא מרה" וכו', ועין בפה שנקתב שם בבאור הלכה. (נב) ומשמע בש"ס דהוא הדין אם אמר "ברוך המקום (נב) מליך העולם שקרא פת זה" דצ"ע: * לא (נד) שנים או רבים. נקט לשון זה, משום דבכרפת-המזון דינא הוא דוקא בשלשה מזמנין יחד ומוציאין כל אחד את חברו, ובשנים אין מוציאין אחד את חברו לכתחלה, אבל בכרפת 'המוציא' אפלו לכתחלה יכול להוציא בשנים אחד את חברו, והשעם מבאר לקמן ריש סימן קצג במשנה ברורה⁽⁴⁶⁾: (נה) הסבו. פ' הנה דרפן באכילתן דרך קבע להיות משין על צדיקה השמאלית על המשא ורש"י: (נו) עם בני-ביתו. משום דנגררין אחריו שהוא מסב, לכך מצטרפים עמו אפלו בישבה גרידא [ב"י]: (נז) הוי קבע. ועל-כן אפלו כל אחד אוכל מפכרו, מצטרפין [גמרא]: (נח) ואפלו לבני חבורה. ורצה לומר, שאינו בעל-הבית עם בני-ביתו, דלידיון אפלו בזמן הגמרא הוי בהסבה, וכנ"ל: (נט) ולידיון אפלו וכו'. צריך לומר "ואפלו לידיון", ורצה לומר, דלא תימא פיון שהשיבה דידן הוי בהסבה דידהו, אם פן במקום דלא בעי הסבה לדידהו, כגון שקבעו מקום לאכילתן, דהניו שאמרו: נאכל כאן או במקום פלוני, וכן בעל-הבית עם בני-ביתו, דלידיון לא צריך הסבה, הנה אמרנו דלידיון לא צריך אפלו ושיבה, קא משמע לן דבלא ושיבה לא מקרי קבע: (ס) בשלחן אחד וכו'. עין בבאור הלכה מה שכתבנו בשם הג"א: * יב (סא) פיון שעמדו וכו'. ורצה לומר, דבזה נחשב כמו ושיבה ומתני, (נד) פיון שאמרו נאכל והכינו בזה מקום לאכילתן⁽⁴⁸⁾, וכנ"ל בסעיף יא: (סב) והולכים לא. פרוש: לא מהני אמירה שאמרו מתחלה נאכל, כאן, ואוכלין יחד, מסתפק המגן-אברהם דאפשר דמצטרפין⁽⁴⁹⁾, דאף-על-גב דבעלמא נוסע בעגלה כמהלך דמי, מכל מקום פיון שעל-פני-פנים בלם יושבים באגדה אחת יש לומר דמצטרפין, וכן נוטה דעת האליה רבה להקל; ובספינה, פשוט אף להמגן-אברהם להקל דמצטרפין⁽⁵⁰⁾, דקביעות גמור הוא. כתבו האחרונים, דשמש המשמש בסעודה יוצא בכרפת 'המוציא' אם שומע ומתפנן לצאת, אף-על-פי שהולך ובא תדיר ואינו קבוע אצל השלחן, מפני שדרך אכילתו בכה: (סג) ואם היו אוכלים וכו'. צריך לומר "וכן אם" וכו', ואדלעיל קאי שאמרו נאכל כאן וישבו לאכל, אפלו הכי לא מהני פיון שהיו מפזרים, דבעינן שיהיו במקום אחד [מאמר-מרדכי]: (סד) שלא קבעו מקום ואוכלים וכו'. חד ענינא הוא, (סה) ורצה לומר, שלא קבעו מקום בשעת אכילתן אלא שאכלו מפזרים זה לזכאן וזה לזכאן, לכך לא מהני אף שאמרו מתחלה נאכל כאן: * יג (סה) אם פיון

שער הצייון

(נא) רמב"ם בפרק א מהלכות ברכות, ועין בבאור הג"א בסימן סח שקכת דכן הוא פונת הרמב"ם שם, והוכיח זה גס'כו מן הגמרא: (נב) דאף דשם הוא דעת רבי מאיר, הא כתב שם הרא"ש ושאר הראשונים דהלכה כרבי מאיר. ומכל מקום מסתפקנא, אפשר דדוקא בזמנם שהיו קורין להשם והברך בלשון זה: (נג) אף דלא נזכר זה בדברי רבי מאיר, הוא לא נחית לזה רק להשמיענו דכיון שהזכיר מענין הברכה יצא, אבל גם הוא מודה דבעינן שם ומלכות, דהא פתבו כל הראשונים דלפי הפסקנא רבי יוחנן סבירא לה כרבי מאיר, ורבי יוחנן סבירא לה דבעינן שם ומלכות: (נד) אבל בלא אמרו נאכל לא מהני אפלו לידיון ושיבה אצלמה הנה בהסבה, דהא בעינן דוקא על שלחן אחד: (נז) מאמר-מרדכי. ועין בבאור הג"א ששם הוא הסכים פן בכל זה לדינא, אף דכפרש השלחן-צריך פתב

הַלְבוֹת בְּצִיעַת הַפֶּת סִימָן קסו

ביאורים ומוספים

48) וכן כתב השו"ע לקמן (סי' קצג ס"ג) לגבי קביעות לזימון.

[משנ"ב ס"ק סב]

ואם יושבים בעגלה אחת ואמרו נאכל כאן, ואוכלין יחד, מסתפק המגן-אברהם דאפשר דמצטרפי⁴⁹.

49) ולגבי קרונות של רכבת, כתב בערוך השלחן (סכ"ו) שמועילה אמירה לענין צירוף, משום שקרונות אלו חשובים כבית ממש, אולם רק אם יושבים הסועדים סמוכים זה לזה ולא מפורדים או מפורדים [וראה מה שכתבנו לקמן סי' קצג ס"ק כ].

[משנ"ב ס"ק שם]

ובספינה, פשוט אף להמגן-אברהם להקל דמצטרפי⁵⁰.

50) ובביאור החילוק בין עגלה לספינה, ראה מה שכתבנו לקמן סי' קצג ס"ק כו.

[ביה"ל ד"ה אם]

מכל מקום אין צריך לכוון להוציאם, דמסתמא פנתו פה פיון שקבעי, דיקמא דשליח-צבור התוקע בשופר דלקמן סימן תקפ"ט⁵¹.

51) שם (ס"ט) מבואר שמי שתקע בשופר והתכוון להוציא את כל מי ששומע תקיעתו, ושמע השומע והתכוון לצאת ידי חובתו, אף על פי שהתוקע לא חשב על פלוני זה ששמע תקיעתו, מי"מ יצא, שהרי התכוון להוציא לכל מי שישמענו.

[משנ"ב ס"ק נג]

דאף דברכות נאמרין בכל לשון⁴⁵.

45) אמנם למצוה מן המובחר, כתב לקמן (סי' קפה ס"ק א) שצריך לברך דוקא בלשון הקודש.

[משנ"ב ס"ק נד]

והטעם מבאר לקמן ריש סימן קצג במשנה ברורה⁴⁶.

46) ובטעם החילוק כתב לקמן (סי' קצג ס"ק ב), שדוקא בתחילת הסעודה שקובעים לאכול יחדיו דעתם להצטרף, מה שאין כן בסוף הסעודה שדעתם להיפרד זה מזה, לכן צריך לברך כל אחד לעצמו. וטעם נוסף כתב שם, שכיון שברכת הזמון דאורייתא היא, החמירו בה.

[ביה"ל ד"ה אחד]

הדור מצוה הוא שאחד יברך ויוציא ג'לם, ד'ברכ-עם הדרת מלך⁴⁷.

47) ולענין המנהג בזמנינו, כתב במשנ"ב לקמן (סי' קסח ס"ק כא) ובביה"ל לעיל (סי' קסה ס"ב ד"ה והרא"ש) שאין אדם מוציא את חברו בברכת המוציא, וכן כתב במשנ"ב לקמן (סי' ריג ס"ק יב) ולעיל (סי' ח ס"ק יג), שאין אדם מוציא את חברו כמעט בשום דבר מאכל. ובטעם הדבר כתב שם, שאפשר שהוא משום שאין הכל בקיאים להתכוון לצאת ולהוציא [וראה מה שכתבנו בסי' ריג שם].

[משנ"ב ס"ק סא]

ומהני, פיון שאמרו נאכל זהכינו בנה מקום לאכילתן⁴⁸.

